

PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA**Lausunto 13/1996 vp****Hallituksen esitys 38/1996 vp***Talousvaliokunnalle*

Talousvaliokunta on kirjeellään 10 päivältä toukokuuta 1996 pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausunnon hallituksen esityksestä n:o 38/1996 vp luottolaitoksia koskevan lainsäädännön muuttamisesta, erityisesti rahoitustarkastuksen norminantovaltaa koskevilta osin.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Seppo Kiviniemi valtiovarainministeriöstä, professori Mikael Hidén ja professori Olli Mäenpää. Valiokunta on lisäksi saanut oikeusministeriön lainsäädäntöneuvos Sami Manniselta kirjallisen lausunnon, joka on liitetty valiokunnan asiakirjoihin.

Käsiteltyään asian valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luottolaitostoinnasta annettua lakia. Muutoksilla saatetaan kansallisesti voimaan sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten omien varojen riittävyydestä annetun direktiivin määräykset luottolaitosten osalta. Vaadittavien omien varojen määrään ja riskien laskentaan kohdistuisi lisättyjä vaatimuksia. Luottolaitosten olisi katettava positio-, selvitys-, vastapuoli- ja valuuttakurssiriskinsä ja muut markkinariskinsä omilla varoillaan, joihin uutena eränä luettaisiin muun muassa kaupankäyntivaraston nettotuotot. Rahoitustarkastus antaisi tarkemmat määräykset riskien laskemisesta. Lisäksi rahoitustarkastus voisi yleisesti antaa määräyksiä markkinariskien rajoittamisesta suhteessa luottolaitoksen omien varojen määrään.

Esityksessä ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Esitykseen ei sisälly erillisiä säätämisyjärjestysperusteluja.

Valiokunnan kannanotot

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan 12/1996 vp arvioinut valtiosääntöoikeudellista kysymystä aineellisen normiantovallan uskonnosta muun muassa rahoitustarkastukselle, joka jää varsinaisten säädösvallan käyttäjien piiriin ulkopuolelle. Valiokunta viittaa nyt käsiteltävänä olevan asian taustaksi yleisesti tuohon lausuntoon. Siinä mainittuihin perusteisiin nojautuen valiokunta katsoo, että 1. lakiehdotuksen säännökset laskentatapaa (esim. 5 a §:n 2 momentti ja 79 §:n 3 momentti) sekä ilmoittamista (esim. 23 §:n 3 momentti) koskevista määräystenantovaltuuksista teknis- ja täytäntöönpanoluonteisina sopivat hallinnollisen toimeenpanovallan käyttöön. Lainsäädäntövallan delegoinnin sallittavuuden kannalta valtiosääntöistä huomiota ansaitsevia norminantovaltaa perustavia säännöksiä sen sijaan on 1. lakiehdotuksen 68 §:n 2 momentissa, 78 a §:n 3 momentissa ja 78 b §:n 3 momentissa.

Mainittujen säännösten mukaan rahoitustarkastuksen toimivalta liittyisi laissa pelkästään pääpiirteissään säännellyn riskin tarkempaan määrittelyyn. Kun laissa vaadittaisiin, että luottolaitoksella on omia varoja riittävästi riskien kattamiseksi, voisi rahoitustarkastus valtuutussäännösten nojalla määrätä, mikä määrä omia varoja on tässä mielessä riittävä. Rahoitustarkastus voisi käytännössä määrätä riittävyyden tason kutakuinkin rajoituksitta. Valiokunnan käsityksen mukaan kyseiset valtuudet mahdollistavat aineellisenä pidettävän norminannon ja johtavat siksi vaatimukseen perustuslainsäätämisyjärjestyksen käyttämisestä. Valiokunta viittaa lisäksi edellä mainitussa lausunnossa käsitellyn hallinnon lainalaisuusperiaatteen merkitykseen.

Arvioituaan sen seikan valtiosääntöoikeudellista merkitystä, että mainitussa kolmessa norminantoperusteessa lainsäädäntövaltaa delegoi-

taisiinkin varsinaisten säädösvallan käyttäjien piiriin, esimerkiksi asianomaiselle ministeriölle, valiokunta on päätenyt pitämään valtuutusten sisällöllistä väljyyttä yhteensopimattomana delegoinnin sallittavuuden rajoihin. Valiokunnan mielestä valtuutusten täsmentämiseksi olisi valtiosäännön kannalta riittävää esimerkiksi sitoa niiden käyttäminen laissa joihinkin asiallisiin edellytyksiin tai rajoituksiin taikka siihen, mikä on tarpeen asianomaisissa, jo annetuissa direktiiveissä asetettujen vaatimusten täyttämiseksi.

Helsingissä 24 päivänä toukokuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Ville Itälä /kok, varapuheenjohtaja Johannes Koskinen /sd sekä jäsenet Gunnar Jansson /r, Ulla Juurola /sd, Anneli Jäätteenmäki /kesk, Marjut Kaarilahti

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että 2.—5. lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä ja

että 1. lakiehdotus on käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädettyssä järjestyksessä, jollei valiokunnan sen 68 §:n 2 momentista, 78 a §:n 3 momentista ja 78 b §:n 3 momentista tekemiä valtiosääntöoikeudellisia huomautuksia oteta asianmukaisesti huomioon.

/kok, Juha Korkea-oja /kesk, Heikki Koskinen /kok, Risto Kuisma /sd, Osmo Kurola /kok, Johannes Leppänen /kesk, Paavo Nikula /vihr, Riitta Prusti /sd, Veijo Puhjo /va-r ja Maija-Liisa Veteläinen /kesk.